

Setkání vodohospodářů při příležitosti Světového dne vody 2009 Jan Plechatý

Klíčová slova

Světový den vody - financování vodohospodářských projektů – operační program Životní prostředí – program prevence před povodněmi – program výstavby a obnovy infrastruktury vodovodů a kanalizací – implementace směrnic EU - novela vodního zákona

Souhrn

Svaz vodního hospodářství ČR spolu s Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí uspořádal v rámci oslav Světového dne vody 2009 ve čtvrtek dne 19. března 2009 v Národním domě KDŽ na Vinohradech slavnostní setkání vodohospodářů. Toto setkání spojené s odbornou konferencí již tradičně předchází pátečnímu koncertu, letos v Betlémské kapli a následující den 15. reprezentačnímu plesu vodohospodářů na Žofině.

Letošního slavnostního setkání se zúčastnilo více než 200 zástupců státní správy, vodohospodářských podniků a společností z oborů vodovodů a kanalizací a vodních toků, a dále inženýrských a projektových firem.

V čestném předsednictvu přivítal předsedající konference Ing. Bc. Vladimír Procházka, MBA ministra zemědělství Mgr. Petra Gandaloviče, náměstka ministra životního prostředí Ing. Karla Bláhu CSc, náměstka ministra zemědělství Ing. Karla Turečka, předsedu Svazu vodního hospodářství ČR Ing. Miroslav Nováčka a předsedu SOVAK Ing. Františka Baráka.

Úvodem slavnostního setkání postupně vystoupili představitelé obou resortů, ministr zemědělství Mgr. Petr Gandalovič, náměstek ministra životního prostředí Ing. Karel Bláha CSc. a náměstek ministra zemědělství Ing. Karel Tureček.

Ministr Mgr. Gandalovič připomněl stálá rizika povodní a konstatoval lepší současnou připravenost všech subjektů zapojených do systému protipovodňové prevence, než tomu bylo v minulosti. Vyzdvihl pokrok v přípravě a realizaci staveb na ochranu před povodněmi realizovaných v rámci Programu prevence a to přes některé problémy, např. při získávání práv k dotčeným pozemkům. K oboru vodovodů a kanalizací zmínil některé problémy s administrací Operačního programu Životní prostředí, které komplikují možnost financovat některé projekty nezbytné k implementaci směrnice o čištění odpadních vod. Přislíbil podpořit prioritní projekty z nového programu Ministerstva zemědělství, který umožní financovat stavby vodovodů a kanalizací za obvyklých podmínek dotačního titulu „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací“. Dále zmínil připravovanou novelu vodního zákona, která by měla být do konce března předložena vládě. K nejčastěji diskutované záležitosti poplatků uvedl, že v současné ekonomické situaci nebudou nové poplatky uplatňovány a k postupnému zvyšování poplatků za odběry podzemní vody bude přistoupeno až od roku 2011.

Náměstek ministra Ing Bláha se ve vazbě na letošní celosvětové zaměření Světového dne vody zaměřil na spolupráci na přeshraničních vodách a v té souvislosti připomněl Úmluvu EHK/OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer, kterou Česká republika ratifikovala v roce 2000. Dále zmínil širokou mezinárodní spolupráci

se sousedními státy v rámci Komise na ochranu vod mezinárodních povodí nebo na hraničních vodách.

Náměstek ministra Ing. Karel Tureček uvedl dvě současné priority vodního hospodářství. Nejprve zmínil implementaci směrnice o čištění odpadních vod, ohledně které se v současné době připravuje materiál do vlády. Ministerstvo zemědělství bude uplatňovat, aby bylo nalezeno řešení v současném přešlapování kolem financování relevantních projektů a přislíbil, že Ministerstvo zemědělství podpoří i ty projekty, které jsou problematické s ohledem na podmínky přijatelnosti financování z OPŽP. Další prioritou je příprava novely vodního zákona připravovaná pro jednání vlády. K poplatkům dále informoval, že rezort bude vždy usilovat o to, aby příjmy z poplatků byly vráceny zpět do systému vodního hospodářství. Z dalších priorit uvedl snahu o udržení financování potřeb veřejných zájmů obou oborů vodního hospodářství z veřejných zdrojů, zejména půjčky EIB až do roku 2025.

Ing. Miroslav Nováček, předseda představenstva Svazu vodního hospodářství vystoupil na téma problémů vodního hospodářství z pohledu Svazu vodního hospodářství. Nezabýval se však jen současnými problémy, ale v úvodu vyzdvihl i řadu předností českého vodního hospodářství ve srovnání s mnoha i vyspělými evropskými státy. Ohledně problémů se ztotožnil s předřečníky, zmínil navíc rizika související s možnými dopady současné hospodářské krize, která se začíná projevovat snižováním odběrů vody. Tato skutečnost znamená omezování příjmů za vodohospodářské služby, které poskytují jak státní podniky Povodí tak i společnosti vodovodů a kanalizací. Ve svém důsledku to může znamenat budoucí problémy při kofinancování investic nebo při financování obnovy infrastruktury. V okruhu legislativy zmínil úspěšný dosavadní proces plánování v oblasti vod, avšak upozornil na nutnost včasné metodické přípravy dalšího cyklu plánování a to na základě vyhodnocení dosud provedených prací na plánech oblastí povodí.

Předseda SOVAK Ing. František Barák úvodem zrekapituloval některé rozhodující sumární parametry oboru vodovodů a kanalizací v České republice.. Společnosti vodovodů a kanalizací zajišťují ročně výrobu cca 1,5 mld. pitné vody, provozují více než 37 000 km kanalizací a 70 000 km vodovodů a to v hodnotě více než 1 bilionu Kč. S ohledem na stáří infrastruktury by bylo potřeba na řádnou obnovu cca 20 mld. Kč ročně, což je částka, které s ohledem na současnou sociálně únosnou cenu vody, nelze dnes realizovat. Přitom dobrá péče a trvalá obnova je podmínkou pro dobrý stav vodohospodářské infrastruktury v budoucnu. Porovnával uvedenou potřebu roční obnovy s alokovanými zdroji z fondů EU v období let 2007-2013 a konstatoval, že tyto zdroje EU jen mírně převyšují roční potřebu finančních prostředků na obnovu.

Po tomto slavnostním zahájení vystoupili v následujícím bloku přednášek po přestávce Ing. Miroslav Král CSc., ředitel odboru vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství a ředitel odboru fondů EU Ing. Jan Kříž z Ministerstva životního prostředí a dále ředitelka odboru programového financování ve vodním hospodářství Ing. Radka Bučilová a Ing. Zdeněk Hledík z odboru vodovodů a kanalizací, oba z Ministerstva zemědělství.

Ing. Miroslav Král CSc. se prioritně zaměřil na současně připravovanou novelu vodního zákona, která po vyhodnocení mezirezortního připomínkového řízení s více než 1000 připomínkami, z toho 512 zásadními, bude připravena koncem března t.r. k předložení do vlády. Po dvouleté diskuzi o zaměření novely je současný návrh zaměřen na tyto hlavní okruhy:

- reflexe dosavadní praxe,

- snížení administrativní zátěže,
- nové právní prostředí,
- transpozice nových směrnic EU a „infringement“,
- nové ekonomické parametry.

Informoval o dosavadních nevypořádaných připomínkách zejména s rezorty Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva životního prostředí. Podrobněji se zmínil o výzvě EK k nápravě neúplné i nesprávné transpozice Rámcové směrnice o vodní politice, která je jedním z impulzů na úpravu některých ustanovení vodního zákona. Z transpozice dalších směrnic EU uvedl směrnici 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik. Závěrem informoval, že na základě vyhodnocení vodní bilance v povodích podle průměrného scénáře změny klimatu jsou připravovány tzv. Generely výhledových území pro akumulaci.

Ing. Jan Kříž již tradiční účastník tohoto setkání při příležitostech Světového dne vody, přednesl aktuální informaci k financování vodohospodářských projektů z operačního programu Životní prostředí. Soustředil se na programové období 2007 až 2013, ve kterém na problematiku vodohospodářských projektů je vyčleněno téměř 50% celkové alokace pro operační program Životní prostředí.

Na opatření prioritní osy 1 aktualizoval následující plánované finanční zdroje:

Prioritní osa 1	Zlepšování VH infrastruktury	mil. EUR
oblast podpory 1.1	Snížení znečištění vod	1 487,7
oblast podpory 1.2	Zlepšení jakosti pitné vody	400,7
oblast podpory 1.3	Omezování rizika povodní	100,2
Celkem		1 988,6

Ve prospěch optimalizace vodního režimu krajiny je plánováno využít 224,8 mil. EUR.

Dále uvedl některé aktuální informace k procesu dosavadní administrace vodohospodářských projektů:

- V rámci oblasti podpory 1.1, v naprosté většině orientované na plnění závazků směrnice o čištění městských odpadních vod, bylo do konce roku 2008 schváleno 232 projektů v objemu dotací 16,3mld Kč a dále 3 velké projekty s celkovou dotací 2,7mld Kč.
- V poslední 7. výzvě bylo rámci oblasti podpory 1.1 podáno 95 žádostí s požadovanou dotací přes 8mld Kč. a dále byly předloženy 3 velké projekty „Brno“, „Ostrava“ a „ÚČOV Praha“.
- V oblasti podpory 1.3. doporučil řídicí výbor dne 16.3.t.r. ke schválení 17 projektů v objemu cca 250mil Kč.
- V oblasti podpory 6.4 bylo v rámci 2. a 6. výzvy schváleno 559 projektů v objemu 2,8mld Kč.

Ing Kříž dále zmínil některé uplatňované i připravované nástroje týkající se administrace projektů prioritní osy 1.1. Zejména informoval o :

- pozitivním vyjádření EK k nastavení finančního modelu,
- poradenství k aplikaci finančního modelu od dubna t.r.,
- přípravě praktické příručky k výkonovým ukazatelům, včetně sankcí a monitoringu,

- očekávaném stanovisku EK k problematice „oddělitelnosti“ infrastruktury,
- problematických aglomeracích, tj. těch, kde provozní smlouvy končí po r. 2022 a kde celkový dotační deficit mimo pražských aglomerací představuje cca 800mil Kč.

Závěrem informoval o aktuálním plánu výzev tak, že lze očekávat vypsaní výzev na aglomerace pod 2000 EO i na opatření 1.2. (pitná voda) na podzim 2009.

Ing. Radka Bučilová podrobně informovala o zkušenostech z prvních dvou let fungování Programu 129 120 - Podpora prevence před povodněmi II a dále o legislativních podkladech pro administraci tohoto programu v roce 2009. Z celkového plánovaného objemu dotačních zdrojů programu ve výši 10 mld.Kč bylo v roce 2007 čerpáno 234,1 mil Kč a v roce 2008 881,7 mil Kč. V roce 2009 se předpokládá čerpání již přesahující 1mld Kč. Z legislativních podkladů zmínila Ing. Bučilová aktualizaci a celkové zjednodušení Dokumentace programu, zrušení institutu navrhovatele s tím, že budou posuzovány jen projekty v úrovni vydaného územního rozhodnutí a dále zmínila prodloužení alokačního období Programu až do konce roku 2013. Pozitivně hodnotila přínos tzv. malé novely vodního zákona zejména tím, že zavedením institutu vyvlastnění pro výkup pozemků pod stavbami na ochranu před povodněmi a uplatněním náhrad za omezení užívání pozemků v území určeném k rozlivu povodní, umožní se zjednodušení a urychlení investorské přípravy těchto staveb.

Ing. Zdeněk Hledík připomněl finanční zdroje v rámci programu 229 310 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací“ a odkázal na pravidla a postupy, které jsou zveřejněny na internetu. Aktuálně informoval, že v roce 2008 byla přidělena dotace pro 309 akcí v celkové výši 1 947 mil Kč, z toho na projekty vodovodů 783 mil Kč a projekty kanalizací včetně ČOV 1 164 mil Kč. Pozitivní zprávou pro vodohospodáře byla informace o schvalovacím procesu nového programu „ Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II“ platný pro roky 2009 až 2013. Celkový finanční rámec Programu je 9,1 mld. Kč, z toho:

- půjčka EIB.....3,0mld Kč
- kapitola MZe.....1,5mld Kč
- vlastní zdroje investorů.....1,5mld Kč
- úvěry bez státní záruky.....2,0mld Kč
- dotace územních rozpočtů.....1,1mld Kč

Závěrem informoval o přípravě materiálu „Aktualizace strategie financování implementace směrnice Rady č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod“, který má být předložen vládě do konce března t.r.

V rámci konference byla již tradičně uspořádána ve společenském sále vernisáž obrázků a básniček žáků prvního stupně základních škol, kteří se zúčastnili soutěže vyhlášené Ministerstvem zemědělství. Tématem prací byla letos problematika „vody“. Po skončení odborné části konference si je přítomní vodohospodáři se zájmem prohlédli.

Letošní setkání vodohospodářů splnilo své odborné i společenské poslání a zájem účastníků potvrdil jeho opodstatněnost.